ГОЛОС

ТИЖНЕВИК

Львів 2 травня 1937

Рік І. Ч. 17.

Передплата:
(в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. доляр, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 гр.

Адреса: „ГОЛОС“ Львів, Міцкевича ч. 11.

З гомоном Великодніх дзвонів

Святкуючи радісно велике Свято Христове, День Його Воскресення, річницю Його перемоги над смертю — наші думки пориваються не тільки в далеке-далеке минуле, коли воскрес Той, що приніс світові світло й меч нової віри, що полумям її пойняв людей і під знамям її повів їх в мандрівку тисячеліть.

Свято це давало й дає людям силу перетривати й усе безпросвіття, тривожні будні кожночасної дійсности і з вірою йти назустріч майбутній перемозі — Воскресенню. Свято це символ для людей і народів, їх поривів, змагань і боротьби.

Життя бо не вбити. Як природи не скує зима й вона кожного року оживає у всій своїй красі й силі, так і народу живого не замкнути в камінному гробі чотирьох стін, не привалити каменем небуття.

Він воскресає. Кожна нація мала й має свій Великдень. Бо завжди живий, вічний як життя приклад Христовий, що смертю смерть переміг.

І те, що сьогодні не всі українські люди матимуть змогу опроваджувати Свято Воскресення, що мовчатимуть дзвони Лаври й Софії святої, й неодин із синів України, що їх тільки у в'язницях, таборах і по засланнях московської півночі, може й тільки спогад цього Свята великого в свойому серці вичарує, — все це не в силі знівечити нашої віри і права: що без озву й безвороття минеться й ота ніч безпросвітна, що темрявою лягла на землю українську.

З гомоном бо цьогорічних великодніх дзвонів, із святом Воскресення Христового наші думки пориваються в таке недалеке ще минуле, коли „цвіткою дрібною“ розцвітала на землі галицькій „Русалка Дністровая“ й до того дня — не ціле століття пізніше, — коли вже українські прапори знімалися над панцирниками Чорноморської Фльоти...

Веселих, радісних і щасливих свят

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

У найбільше рокове свято перемоги життя над смертю хай радість і щастя завітає в усі українські хати. Коли у ці радісні дні зійдемося Дорогі Земляки зо своїми друзями, то хай Ваша радість буде правдива, щира, природна, що випливає з глибини серця і душі, з радісної волі до життя. Тому хай Вашу дружню атмосферу не закаламутить підступний, підлесливий та оманний ворог. Уважайте, щоби не закрався він на Ваш святочний стіл. ВОРОГ ТОЙ — ЦЕ АЛЬКОГОЛЬ! Він нівечить Ваше здоров'я, затроює Вашу життєрадісність, деправує характер, руйнує сімейне щастя, підкопує силу Нації. Тому святкуйте без алькоголю! Тільки тверезі свята можуть бути щасливі й направду радісні! Хай Ваші хати у це величне свято будуть вільні від тютюневого чаду й алькогольного похмілля! Добро нації вимагає сильних духом, характерних і здорових одиниць, а не людей слабосилих — невільників наркотиків і низьких пристрастей.

Головна Рада Українського Протиалькогольного й Протинікотинного Т-ва „Відродження“.

Процес і присуд в Чернівцях

За демонстрацію проти співання румунського національно гимну на Шевченківському концерті у Чернівцях станули тепер 6-ох молодих українців перед воєнним судом. Є це: Володимир Тодорюк, Орест Зибачинський, Іван Бучко, Степан Насадюк, Денис Квятковський й Іван Григорович. Всі вони відповідають за зневагу румунської нації.

На процесі найкраще зізнавав В. Тодорюк. Він признається, що свистав двічі, бо не хотів, щоб на українськім національнім святі співали румунський гимн. До вини не почувається, свого вчинку не жалує.

Інші підсудні заперечують свою участь у демонстрації.

Крім українських адвокатів боронять підсудних теж 3-ох румунів.

Дуже знаменну промову виголосив адв. Нямцу, румун. Він заявив, що українці мали повне право бути обуреними. Бо навіть мадяри у час найбільшого гнету ніколи не жадали від румунів, щоб ці співали на своїх національних святах мадярський гимн. Українська нація переживає тепер процес посиленої кристалізації. Одним із проявів цього є протест проти чужого вмішування в їх життя.

В середу процес закінчився таким присудом:

Студ. Володимир Тодорюк — 5 літ в'язниці, 200.000 леїв гривни, 5 літ позбавлення громадянських прав і 2.000 леїв коштів процесу.

Адвок. конціпієнт **Степан Насадюк** — 4 роки в'язниці, 20.000 леїв гривни, 5 літ позбавлення громадянських прав і 2.000 леїв коштів процесу.

Студ. Іван Григорович — 2 роки в'язниці, 10.000 леїв гривни, 5 літ позбавлення громадянських прав і 2.000 леїв коштів.

Адвок. конціпієнт **Денис Квятковський** — 2 роки в'язниці, 20.000 леїв гривни, 5 літ позбавлення громадянських прав і 2.000 леїв коштів.

Прив. урядовець **Іван Бучко** — 6 місяців в'язниці, 10.000 леїв гривни, 5 літ позбавлення громадянських прав і 500 леїв коштів.

Студ. Орест Зибачинський — звільнений від вини і кари.

Мають уже досить „раю“

Московська преса подаючи численні випадки переходу совєтських громадян через кордони до „буржуазних“ держав, особливо на південних і далекосхідніх кордонах, б'є на тривогу зприводу тих масових втеч, лаючи, ясна річ, усіх тих тікачів „троцькістами“.

„Завжди лицем проти бурі“

Є слово соковите, повне змісту і привабу, слово таємне і горде, що вимовляючи його груди віддихають широко і голова знімається переможно вгору, слово, що пахне солоною далеччю, вітром і бурею, що само про себе бренить як поклик у барвистий і багатий світ невідомого.

Це слово — м о р е!

„Море! Море!“ — таким покликом вітали в давнину водяний безкрай, що з'являвся очам людей-мандрівників-здобувців. Йому таємному, невідомому й величному, його пробоям й одбоям зачаровані ним співці складали гимни й поеми. На його шляхах в ритмі весел і в лопотінні вітрил горіли неспокійні тугою і поривом серця одважних і твердих людей, що утверджували імперії і здобували завжди нові простори. Це воно — море зродило прекрасний і величний клич старини, що „навігаре нецессе ест, вівере нон ест нецессе!“, що не доконче жити, але доконче плисти все вперед!

Порив до нього, порив до моря далекого, незнаного — це домінанта наших років хлоп'ячих, наших снів і мрій юнацьких, нашої молодости, що розцвітала й розцвітає в бурхливу, найбільш тривожну із епох. Це на його води ми виряджали свої перші човни, це на його підбій виходили на світанку української революції наші батьки і брати, це затвердити його простори за Україною готуємось сьогодні ми.

З усього бо, про що пишуть книжки, що представлене на образах і горорізьбах, найбільш приваблює і хвилює юнацькі серця й уми — море, ота за словом поета, колиска бур і урагана“. Уява молоді кожногороду посилена словом письменників і чинами мандрівників і завойовників радніш ніж куди інде веде хлоп'ячі пориви і мрії на море — де за обрієм відкривається завжди новий світ, де цілі — це острови, що відпливають, коли до них зближаємося. Пристаней, що з них юнацька уява вела на бурхливі, невтишні води багато. Це й мала замкнена кімната, і міська вулиця, що ряхтить весняним розливом, і невеличка річка, що випливає з-під верб затишного села.

Хлоп'ячі пориви і мрії, юнацьке захоплення — це те, чим живе й росте кожна література. І молоде українське письменство, що народжувалося, виростало в огні воєнних років і глибокого перелому в українській духовості, мусіло звернути очі й думки своєї нації на море, що тільки одно виводить кожен нарід на великі шляхи світової історії. І море здобуває собі почесне місце в тематиці молодої української літератури і все численнішою стає лава його співців. Чи це буде Максим

Усіх наших Дорогих Співробітників, Передплатників, Мужів довіря, Заступників, Кольпортерів і Читачів вітаємо із Святом Воскресення Христового й бажаємо

ГАРНИХ І ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

„ГОЛОС“

в кожну

українську хату!

Рильський, для якого „підоймати стяга по морях“ означає „бути собою“, чи Юрій Яновський, що прагне „смоктати янтарі пахучих мундштуків чужих сторін“, чи розстріляний Влизько, що оспівував хороше Чорне Море, де „тріпотять серця і райни, і суворий владар вікінґ свій провадить корабель“, чи постать Кортеза у віршах Юрія Клена, якого далеччю морів гонить „жадоба золота, пригод і слави“, чи візія Миколи Терещенка отих дідів-моряків, в яких „кров не гасла“, „кипіла для майбутніх днів“, чи вкінці захоплений палкий привіт молодого Тереня Масенка морським хвилям незборено-могутнім, бо

„лише вони всю велич наших буднів
перенесуть нащадкам у віки!“

Захоплення молоді й молодої літератури морем привело теж на нашому ґрунті до зацікавлення морськими традиціями України, історією українського моря. Із сторінок нашої бувальщини заговорили до нас світлі приклади й образи політичної збройної боротьби за українське море, що досьогоднішньому романтичному захопленню дають реальний і конкретний зміст. З неписаного літопису недавнього минулого встав перед нами величний, світлий день, коли то знову ожила українська морська традиція, коли над чорноморською фльотою замаяли на українську команду українські прапори.

День 29. квітня, що його річницю святкуємо сьогоднішнім святом — був тільки моментом. Вдержати бо Чорне Море і його фльоту Україні не судилося. Протеж цей момент — це відновлення вікових традицій України, це дальше звено її змагань і боротьби за море, за панування над його берегами і водами.

Особливої ваги і значення придбав цей день в сучасної української генерації, вихованої твердими повоєнними роками, яка знає що „єдиним способом пробитися через бурю“, як писав Джозеф Конрад, це плисти „завжди лицем до бурі“, що море це шлях, що виведе нашу духовість із хуторів і загумінків сучасности на широкі й вольні води світової історії і, що самостійність і могутність націям дає тільки море.

Звідсі наша сила передержати, наша віра в майбутнє і в нашу перемогу.

Б. Кравців.

СВЯТКУЙМО БЕЗ АЛЬКОГОЛЮ!

Найбільший празник празників, яким є світле Воскресення Христове, святкуймо без алькоголю. У ті великі святочні дні нехай лунає клич: **„Замісць на алькоголь — гроші на Рідну Школу!“**

Щоби цей клич практично перевести в життя, видала Рідна Школа по мистецьки виконані карти, що звільняють від частування алькоголем гостей. Така карта повинна прикрашувати кожний український святочний стіл.

Карти можна набути в Повітових Союзах Кружків (Повіт. Кружках) РШ. або в Головній Управі Рідної Школи у Львові, вул. Сикстуська 46. за зложенням добровільного датку на Рідну Школу. Імена осіб, комітетів чи установ, що зложать за карту від 1 зол. в гору — будуть оголошені в пресі.

**ГОЛОВНА УПРАВА
РІДНОЇ ШКОЛИ**

У Свято Матері

У місяці травні улаштовують малі й старші діти вистави, академії, чи нехай тільки скромні сходини, щоб спільно висловити свою пошану й любов до батьків, зокрема до найближчої вчительки й подруги ранніх дитячих літ — матері. У тому місяці кожен призадумається над — неодному незбагнутим, невичерпаним джерелом любови, що ним є серце матері.

Мати для дітей малих, чи й дорослих це ніколи пусте тільки слово. Навіть оті, що голосно висміватись знають із батьків, прилюдно покпивати зо „стареньких“, навіть вони в глибині душі признають, що вирікатися матері-батька, це вирікатися себе самого. Майже брукові пісоньки танґа, а й у них знайдете: тільки сереце матері знає дати тепло і зрозуміє кожен біль.

Оте ж саме найважливіше в материнській, батьківській любові те, що зрозуміти потраплять вони душу, змагання й пориви своєї дитини. Навіть чужі їм, старшим, ідеї, що полонюють душу молоді стають приємливі батькам — коли вони **дійсно** люблять своїх дітей. Прекрасно висловив суть направду всепереможнього материнського кохання наш геній, Шевченко у поемі „Неофіти“, де описує матір невонаверненого на християнську віру. Одинокий син старенької римлянки пристає до, — як тоді говорилося нової секти, до християнської церкви. Посіпаки римського цісаря викривають християн. Й ось мати мусить дивитись, як дикий звір, леопард роздирає живцем тіло її сина. Нічого не помогли її старання, молитви перед лютим тираном, всі добровільні пониження для рятування сина. Зосталося їй тільки право йти за возом із трупами неофітів. Дивитися, як кидають рибам на поживу тіло її одинака. „Без тебе що я робитиму, до кого я прихилюся? — побивається вона. Проте, важко, страшно заридавши — вона прозріває знечев'я, мати неофіта. І сама стає неофіткою, новонаверненою. Одразу їй зрозуміле велике кохання сина до Месії, до Ідеї. І вона, стара, але з одмолоднілою душею йде ширити його, синові й свої вже погляди — Правду.

Мати таких батька-матір, що зрозуміють душу дитини й не спинять її на шляху, а ще й поблагословлять — чи не є це велике щастя? Таке велике, що не кожному воно судилось.

Матір Христа ніколи, ні словечком не спиняла його в дорозі. Тільки йшла за ним і коли був змучений піклувалася й голубила його — бо це ж Син Її. Тільки жила його радощами і його смутками, тільки раділа кожною побідою його над темрявою і фарисеями — бо це були побіди Сина Її. Аж зайшла за Христом на Голгофту — Марія. Але й там **не проклянла** шляху Свойого Сина й життя Його. Цілуючи покривавлені ноги Розп'ятого не впала в довічну розпуку. Ні, на Голгофті Марія набиралась сили ширити Його науку. Бо повірила, може й перша вона певно й неминуче в Сина Свойого і Його Правду.

І зуміла, переживши смерть Його жити для Ідеї, що Він приніс.

Мати українка! Як часто любить вона своїх дітей, не **розуміючи їх.** Як часто ще любов її не є величною. Є тільки почуванням питомим матері кожного сотворіння — прив'язанням фізичним до дитини й більш нічого. Як часто ще мати українка, чи батько — не знає, що іноді треба й на смерть благословити своїх дітей, що іноді треба сказати, як цей мужик у Стефаника: — то є ще в мене, молодший син. Візьми і його на це діло, на діло: — боронити й захищати свою батьківщину.

Автім не тільки у війні потрібно, щоб матері-батьки задля загального перемагали свій особистий страх за дітей. Наша сучасність дає стільки таких хвилин, де треба тієї, нехай трохи надлюдської любови — перемоги над особистим. Де треба бути сильним і невгнутим саме їм — батькам — зокрема Матері. Де треба саме матері вміти усміхнутися, хочби навіть серце кривавилось із розпуки. Бо скільки то сили дасть такий усміх її дитині! На все життя вистане іноді один материнський щирий усміх, дарований у негоду переживань.

Клич нашої сучасности — щоб батьки зокрема матері — були й другами своїх дітей. Щоб розуміли в першу чергу вони душу, шукання й Ідею дітей. І щоб, виховуючи — вказували правильний шлях, не ще й зводили з нього.

Пошана для матері, до родини дуже сильна в нашому народі. Нехай же ця родина буде направду гідною своїх свят.

Зин. Кравців.

Присуд смерти в Луцьку

В процесі Лавренка Вол. і тов. в Луцьку, що про нього ми повідомляли, проголошено вже присуд, силою якого Лавренка засуджено на кару смерти (на шибениці), Гаврисюка за скривання Лавренка на 4 роки в'язниці і Марію Панасюк на 2 роки в'язниці.

Юрій Підлісецький.

Життя жорстоке, життя прекрасне

Життя — жорстоке, життя прекрасне. Воно повне успіхів, повне й невдач. Воно — боротьба, тверда, безупинна, сувора. Пам'ятаймо про це й будьмо його володарями, сильні волею і думкою! Ми не хочемо тільки борні без думки й цілі. Прагнемо боротьби із супротивностями за **щось,** за означені вартості, боротьби за **ідею.** Боротьби з означених спонук і за означені цілі. Очевидно, боротьба має свої **виховні** цінності теж і **як така.** І безумовно пасивному рутенству **треба вщепити жадобу риску, гри, боротьби.** Щоб любили ми гратися з небезпеками, щоб кохали ми риск, щоб теж у **ньому самому,** у грі небезпечній находили вдовілля. Щоб на місце пасивного рутенця, прийшов активний борець, що любить гру й риск.

Але повну й остаточну вартість боротьби вирішують ті прагнення й цілі, — для яких ведеться її. Коли б не зважати на них, то й довелося б обожати всяку боротьбу, боротьбу всіх проти всіх, не тільки у власній суспільності, але й у власному — спаяному, ідеологічному, одноцілому гурті, а то й одиниці проти одиниці — без якихнебудь здержуючих рямців.

Зрештою, при абсолютній девізі — боротьба для боротьби, неможливі ідеологічно спаяні гурти. Бо вони існують саме в ім'я якоїсь вищої цілі, **в імя якоїсь ідеї,** у відношенні до якої боротьба є засобом її здійснювання.

Отже ж у розумінні „боротьба для боротьби“ є можливі тільки одного рода гурти, а саме — **ідеологічні гурти боротьби.** Це означає, що їхнім завданням було б пропаґувати ідеї всякої боротьби, щоб тільки не інертности, не в'яжучися ніякими іншими цілями. Себто площиною порозуміння між членами такого гурта була б засада: **боротися: але без узгіднення того, з ким і за що;** цілі її були б залежні від свобідного вибору кожного члена такого гурта. Тоді був би нелад.

Ясна річ, що зовсім слушне підкреслювання боротьби як боротьби у протиставленні до квієтизму й сієсти має свої позитивні вальори і не йде мені про це, а про те, щоб надати їй **повну** вартість і межі, в яких вона її одержує, і щоб недотепи зовсім зрозумілої контрастової тези не узагальнювали і не спростачували глибоких думок глибоких людей, що формують і творять сучасну епоху української дійсности.

Отож боротьба, коли мова про її повноту, мусить мати у свойому остаточному ідейному завершенні означені цілі, які лежать в її основі, означені спонуки, що коріняться в моралі людини.

Отже в національній боротьбі ціллю є здійснення **національної ідеї.** Причиною, спонукою діяння членів нації є їхня любов Батьківщини, а в її наслідку — ненависть до ворогів, себто **мораль,** що окрилює, ублагороднює зов і гін людини, яка з роду в рід прагне боротьби, змагання й перемоги.

Мораль, що своїм ідеалізмом, якого наслідком є героїзм, своєю безкомпромісовою поставою до етично злих фактів, до слабини, — до покірливости ягняти, до рабства, мораль, що своєю соціяльною справедливістю проти визиску й галапасництва, — диктує чинне відношення у площині **боротьби** — кожному з визнавців ідеї — до всього того, що їй протилежне, вороже; мораль глибока, мораль найглибша, яку в житті спостерігаємо впродовж цілої історії, мораль не пасивних мучеників, а чинних герольдів ідеї, мораль **героїв.** Мораль людей, що навіть і в хвилину смерти й через неї мають стільки сили, щоб руйнувати й творити світи.

Буває, що люди дають боротьбі матеріялістичні цілі, але саме отут, саме тоді зокрема видніше виявляє вона свої ідеалістичні, їй притаманні, прикмети. **В самому процесі** боротьби дуже сильно виявляється ідеалістичний момент; він стоїть у внутрішній суперечності до тієї матеріялістичної ідеї боротьби, яку дехто накидує їй. Це завважуємо зокрема при введенні до боротьби **масового** людського чинника, в масовій боротьбі. Цей масовий чинник вводить альтруїзм боротьби (він існує і в інших випадках, яких тут не роз-

Сімдесятьліття „Просвіти“

У 1938. році минає 70 літ від заснування Т-ва „Просвіта“.

Підготова до належного відсвяткування цього ювілею вже почалася. Дня 22. квітня ц. р. відбулося у Львові спільне святочне засідання представників усіх українських центральних установ, виділу та почесних членів „Просвіти“, присвячене цій справі.

Засіданням, від Ініціятивного Комітету Сеніорів, проводив сеніор Антін Горбачевський. Відчитано листа-привітання від найстаршого члена Т-ва „Просвіти“ о. шамбеляна Михайла Цегельського із Камінки Струмілової, який не міг особисто прибути.

На цьому засіданні вирішено гідно відсвяткувати Ювілей Матері українських установ просвітянськими здвигами в краю, Краєвим Здвигом у Львові, посвяченням прапору „Просвіти“, зорганізуванням Всенаціонального Освітнього Конґресу у Львові та заснуванням Фонду Національної Культури. Постановлено 1938. р. проголосити ювілейним роком „Просвіти“.

Зібрані представники усіх українських центральних установ уконституовалися як Ювіл. Комітет.

До Почесного Комітету вибрано 7 осіб: Впреосв. Митроп. А. Шептицького, проф. Ів. Горбачевського, проф. Ст. Смаль-Стоцького, проф. Дмитра Антоновича, проф. Ол. Лотоцького, о. Авг. Волошина, О. Кобилянську.

До Президії Ювіл. Комітету вибрано 28 осіб, до Ділового Ком. 24 із правом добирання (кооптації).

Відчитано проект Маніфесту до українського народу, а його остаточну редакцію доручено стислішій Президії Гол. Виділу „Просвіти“. Цей маніфест має бути оповіщений у Провідну неділю. Він проголосить Ювілей Т-ва „Просвіта“ святом цілого українського народу та візве усіх до його гідного обходу.

День праці

(Зприводу першого травня)

Перший травня має вже свою традицію. Не хочемо і не можемо пройти байдуже та мовчки попринього. Бо не хочемо і не можемо проходити байдуже та мовчки попри ті всі процеси та події, що наростають чи заіснowують, чи то в нас чи деінде, а які мають безпосередній чи посередній зв'язок із українським життям.

Цей день треба розглядати із двох сторін. Одна — це те, чим цей 1-ий травня є для нас під цю пору. Друга — це те, чим цей 1-ий травня і сьогодні і в майбутньому може і мусить бути.

День цей намагаються по свойому використати різні чинники для своїх окремих цілей. Одні — це демо-ліберально-соліялістичні та інші радикальні мрійники і демагоги. Другі— це речники й агенти чужоворожих українству сил, передусім же московського націоналізму.

Ці перші — це невільники нежиттевої і протижиттевої доктрини. Вони проголошують різні високі і свободолюбні, та проте порожні і шкідливі для національної спільноти, кличі. Вони кидають у широкі народні маси зманливі й обманливі гасла про рівність і братерство усіх працюючих без різниці їх національної приналежности. Про рівність і братерство народів, про єдиноспасаємий демократичний, народоправний суспільно-політичний лад. Про конечність, доцільність і корисність боротьби кляс унутрі народу. Про матерію і господарський процес як початок, основу і дійсну рушійну силу цілого людського життя. Про самочинний, автоматичний поступ людства, який доведе врешті до того, що вільні від всяких „національних забобонів“ люди вестимуть у добробуті та тихій злагоді супокійне і сумирне життя.

Ці другі проголошують це все і ставлять крапку над і. Вони принадними гарячими барвами розмальовують привабливу оману майбутнього безклясового і безнаціонального суспільства з його комуністичним устроєм. Вони вказують шлях до цього комуністичного раю почерез безпощадну боротьбу кляс, боротьбу пролетаріяту з буржуазією, почерез пролетарську революцію та диктатуру пролетаріяту. Вони спрямовують зір мас на СССР та його столицю Москву як на першу щасливу соціялістичну країну диктатури пролетаріяту. В цей спосіб, послаблюючи та розкладаючи інші національні організми, зміцнюють рівночасно повагу і значення Москви у світі, а впарі з тим і в СССР.

І одні і другі не завжди і не всюди так ясно і просто з'ясовують свої погляди, та проте завжди і всюди суть їх кличів є саме така, а не інша. Ці кличі є призначені та спрямовані на розбиття і цілковите знищення національних спільнот. Практично тим — не зважаючи на свою нібито інтернаціональну і безнаціональну фразеологію, — служать вони інтересам відродженого у большевицькій формі московського націоналізму.

І саме день 1-го травня, так сказати б офіційне „свято працюючого люду“, це одна із найкращих нагод для ширення вищезгаданих кличів та мобілізування широких працюючих мас саме навколо цих кличів. При тяжкому матеріяльному положенні і часто великій нужді цих мас находять ці кличі, у великій мірі, пригожий для себе ґрунт.

І тому перед українськими національно-свідомими селянськими, робітничими та інтелігентськими працюючими масами стоїть важливе завдання якнайбільше рішуче протиставитися цій роботі соціялістично-комуністичних мрійників, демагогів і свідомих і небезкористовних аґентів чужих і ворожих українству сил.

Розшифровуючи та роз'яснюючи правдивий зміст і ціль їх роботи, треба безустанно вказувати, що вона веде на манівці запрягання і використовування нас як знаряддя у чужих руках на службу чужим інтересам. Зокрема висвітлюючи дійсний сенс святкування 1-го травня, докласти належного зусилля, щоб у цей день ні один направду національно-свідомий українець не йшов у рядах під соціялістично-комуністичними прапорами і гаслами.

Бо справжніми і найвищими діючими у світі чинниками є не пролетаріят і буржуазія, а нації. Нації, що при всій своїй суспільно-політичній зрізничкованості творять нерозривну цілість і єдність.

І краще майбутнє кожного українця лежить у кращому майбутньому цілої української нації. І ніодна українська суспільна верства не може дати дурити себе обіцянками та сподіванками, що своє краще завтра вона зможе здобути поза своєю нацією.

І саме український націоналізм є носієм і виразником зусильного змагання до нерозривної сполуки усіх українських суспільних верств й усіх українців ув одну органічну цілість.

Націоналізм встановлює нове мірило й новий уклад вартостей, даючи кожному членові національної спільноти однакову змогу для повного себе-вияву. Мірилом цим є **праця** і вона лягає в основу цілого нового укладу вартостей. **Якість і скількість праці людини для добра нації визначує цій людині відповідне місце і значення у житті національної спільноти.**

В націоналістичному суспільстві немає кляс, а є тільки професії і немає ніяких інших прав і привілеїв окрім права і привілею праці. В націоналістичному суспільстві кожний находиться там, де сам себе своєю працею поставить і значить стільки, скільки своєю працею собі значення здобуде. Це і є найбільш та одиноко правильна і найсправедливіша розв'язка суспільного питання.

І тому молоде українське суспільство ніколи не святкуватиме „1-го травня“, як символу внутрішньої боротьби в лоні народу і туги за якимось казковим безнаціональним суспільством.

Націоналістичне суспільство святкуватиме свій День Праці, як свято цілого обновленого українського народу, що кластиме тривалу й величню будову свого Великого Майбутнього на міцному та незнищимому фундаменті праці кожного свого члена.

Дмитро Штикало.

глядаємо), боротьби за других і для других, хоча й для себе. Затрачується особистий момент, бачиться загальне сучасне й майбутнє. З другого боку, оцей елемент, — **жадоба перемоги,** так сильно виявляється, так приглушує матеріялістичні ідеї боротьби, що вимоги матеріяльного порядку сходять у ній, у **самому процесі** тривання її на другий плян. Тому й буває, що між іншим і саме внаслідок цієї внутрішньої суперечности між доктриною матеріялізму й життям, боротьбою, як теж конфлікту між психологічним ідеалізмом і раціоналістичносвітоглядовим матеріялізмом — є такі масові особисті заламання у визнавців комунізму.

Хто не бачив, як конала й конає в них честь?!

Коли ж існує ідеалізм у **самій** боротьбі, то тим сильніша, тим могутніша вона, коли в ній виявляються і цілі й спонуки поодиноких людей і гуртів ідеалістичного порядку.

Це не означає, що не треба зачіпати їй фактів і виявів матеріяльного життя. Навпаки! Саме найсильніше (крім посвяти особистої свободи й життя) виявляється ідеалізм на оцій **матеріяльній** базі життя, на **означеному** відношенні до неї, у боротьбі на ній. Аджеж прояви його тут, як теж **боротьба** на її тлі — є **першорядної** ваги.

Щож бо каже ідеалізм?

Він твердить, що ідеї керують життям, що вони надають йому сенс. Вони ж проявляються і діють у **живому** житті. Вони є його органічним відблиском. Вони його формують і творять, окрилюють **кожну** ділянку життя. Для кожної являються ціллю, кожній надають добрий змисл.

Бо чим жеж є національна ідея? Є вона органічним рефлексом усіх змагань і тенденцій національного організму, себто є вона ціллю, самоздійснюванням національної волі в цілій своїй натузі й силі, щоб бути сувереном і володарем народів і земель, щоб постійно скріплювати свій внутрішній і зовнішній ріст і теж здійснювати у нутрі справедливу соціяльну програму.

Національний ідеалізм диктує нам, що ідею нації треба здійснювати, не зважаючи й на наше життя. В національно-суспільній праці треба знаходити і своє вдовілля, не трактувати її як тягар і не вимагати за неї поклонів, бо це є наш **обов'язок,** обовязок Людини!

Хто поставив би знак запитання над своїм українським патріотизмом, поставив би знак запитання над собою взагалі — як Людиною.

Органічна синтеза й еманація творчої праці й боротьби і повне, беззастережне, віддання себе — членів національної спільноти — національно-суспільній ідеї, що находять у тому своє повне вдовілля, творить сильний і невгнутий, виключний і нетолерантний еґоїзм нації, що намагаються якнайбільше розростися.

Щоб ідея перемогла, мусять її визнавці проводити її безкомпромісово, нетолерантно, безоглядно, бо сама вона по своїй суті такою є. Мусять її фанатично сприймати й проповідувати. Крім цього треба законних інтерпретаторів її, щоб не було отаманії, що перешкоджуватиме в перемозі.

Українська распря вимагає **не тільки ідей, що її організує, і фанатизму, але й сильного авторитету провідника, проводу, одиноко-правильного законного інтерпретатора Ідеї.** Такі вимоги ставить життя, такі вимоги ставить боротьба. І їм ми йдемо і йтимемо назустріч, щоб це вічне-вічне вичікування, наша активна туга знайшла свою першу упрагнену ціль.

Життя прекрасне, життя жорстоке!

Українське молоде покоління не лякатисьме суворого й непривітного життя, не любитиме супокою, не позиратиме покірливо ввічі дійсності, що проти нас. Стане відкрито, сміливо й чесно на прю з нею, скаже своє тверде, невблаганне слово заперечення.

Коли це так, а це безперечно так, — то тоді майбутнє належить нам.

Життя свобідне — життя прекрасне!

Над сокальським кордоном

Коли поглянемо на карту Галичини ще австрійського видання, побачимо круту лінію австро-російського кордону, що від Збруча попри Збараж, Броди, Радехів, Сокаль, простягнулася ген на Сандомир і Краків. Цю лінію звемо популярно сокальським кордоном, бо ж Сокаль це повіт найдальше висунений на північний схід з-поміж усіх повітів колишньої австрійської монархії, а сусідує аж з трьома волинсько-холмськими повітами: горохівським, володимир-волинським і грубешівським.

Кордону наділі сьогодні вже не має, чорно-жовті, залізні стовпи усунено, австрійський фінанс і російський салдат вже тудою не проходжуються. Жадних зовнішніх познак на перший погляд по границі двох імперій не лишилося. Та це тільки так на перший погляд. Бо приглянувшися уважніше, різницю між галицькими повітами і Волинню доглянемо. По цей бік — села краще загосподарені, будівлі рідші, більші, густо-часто муровані, поля вихісновувані нерідко новоспровадженими сільсько-господарськими культурами. Народні доми, читальні, сходини, збори, анкети... По той бік — все це менш складне: і будови і і ноша і звичаї. Суспільно-громадянське життя простіше, менш зрізничковане.

Та не в тому суть річі. Справа не в зовнішно-матеріяльних виявах і не в різних політично-адміністративних відносинах і тактичних напрямних адміністрації обидвох цих земель. Суть — **в інакшому способі думання** Галичанина і Волиняка.

Про це обидва вони знаменито знають, прозиваючи себе взаємно ще сьогодні Москалем та Австріяком. Бо кордон існує **ще** в їхніх серцях, в їхній духовості. І це ми в нашому підході до цих справ ствердити мусимо, коли в своїх потягненнях кермуємося двома критеріями: **чи добром нашим є добро цілої спільноти і чи дивимося просто в очі дійсності,** а не втішаємося утопіями і всякими оманами. Факт, що сокальський кордон існує і **ломити його** незвичайно трудно, каже нам глибоко призадуматися, що робимо для знівечення цього кордону всі ми, а „прикордонні" (Сокальчани!) зокрема і що далі думаємо робити.

Щоб як слід здати собі справу з питання сокальського кордону і стану, який заіснував, мусимо обняти зором всі ці землі на фоні цілої нашої історії.

Галичина (Поділля) і Волинь — багатомовні, тридиційні назви, зараз же зв'язують нас з нашим минулим, з нашим галицько-волинським князівством, державою Великого Романа та короля Данила. Тут у сторіччях XIII-ому і XIV-ому зосередилося ціле наше культурне та державне життя, коли мати руських городів Київ впав під напором московських та половецько-татарських орд. Галичина бо враз з Волинню стала тоді переємницею слави Золотоверхого Києва і прапор той гордо несла, поки внутрішні крамоли і зазіхання сусідів не положили їй кінця. Ці землі увійшли зразу в склад литовсько-української держави, а згодом і польської. Тут джерело їх національно-культурного закріпощення, господарського виснаження, рабського наставлення і взагалі того всього, що заключається в понятті: відсутність творення історії. Правда, по упадку східньо-візантійських впливів і православія взагалі, Галичина з Волинню витримала велику пробу: підточувані з однієї сторони татарськими набігами, з другої польською шляхетчиною, а як це все і всюди буває з нутра „татарськими людьми", ці землі кують собі долю під двома вогнями: австрійським і російським. Пробу кількох сторіч видержали, але свою національно-етнічну окремішність окупили великими жертвами: асиміляцією інтелігентської верхівки,заником будьякого державотворчого почуття та защепленням у себе чужих культурних та релігійних зразків. А що ці останні елементи — попри національний — грають не останню ролю, свідчить якраз тут обговорюваний нами факт. Живе тіло розділене на дві часті, починає жити своїми льокальними потребами. Волинь не чує майже голосу Шашкевича, по суті радше, а то й виключно, культурного чим політичного, ані „весни народів" 1848 р. Світова війна ще більше поглибила граничну лінію, бож приходилося братові стріляти до брата. Слідів довговікової окупації, піддержуваної австро-російським штиком не замів навіть світлий 1. листопад, а її наслідки показалися тривалими по сьогоднішній день.

Отже по цей бік — культурно-західня і греко-католицька Галичина, по той — культурно східня, православна Волинь із Холмщиною, Підляшшям і Поліссям. По цей і по той бік сокальського кордону одна і та сама національно-етнічна маса. Пов'язана одним найважнішим елементом національним, вона змагає жити одними й тими самими культурно-релігійними прагненнями. І ми є свідками цікавого процесу внутрі нашого національного життя в рямцях культурної (політична, господарська, освітня) та релігійної ділянок.

Одначе цей процес культурно-релігійного становлення так слабо обспіль самовиявляється і так кволо поступає, що коли ми бачимо події, які довкруги нас ідуть, події важкі у своїх наслідках, події міжнародного характеру з однієї сторони і конечність внутрішньо-суспільного перегрупування з другої, так ми цей процес приспішити мусимо, наші бажання до одного зводити — підсилимо. Силою факту за Галичиною слово перше, конкретніше — за тими „прикордонними", які в своїй буденщині цей кордон переходять, і своєю наукою, промислом, торговлею його ломлять.

Але щоб це велике завдання виконати, треба вперід самому **бути зразком національно-культурної і релігійної зорганізованости.** Бо, щоб на когось впливати, усувати чинники ворожі нашій духовій структурі, грати панівно-надрядну ролю, треба самому перше тих духових цінностей набратись і ними жити. Джерелом їхнього розгортання мусить стати усе наше зорганізоване життя, а т. зв. органічний сектор зокрема.

Погодимося в тому, що між приволинськими повітами Сокаль грає найпершу ролю і то на всіх ланках національно-культурного і релігійного зияву, веде перід в обговорюваній місії духового зціплювання двох істор. полос. Цей примат держить Сокальщина завдяки — в першій мірі — свойому історичному минулому, як молодша посестра княжої Володимирщини і Белзчини. Тудою пробігали в давнину княжі полки Ростиславичів, машерували залізні когорти Великого Богдана, мобілізувалися стрілецькі бригади. Корисне географічне положення над сплавним Бугом, а надівсе плодюча земля розвинули торговлю і хліборобство.

Та порядком законів природи відомо, що до більше спроможних ставиться більші вимоги. Так річ мається й із сокальскою волостю. І тут ми погодимося із другим твердженням: в Сокальщині позначується **відсутність згармонізовано-пляньової праці і розмаху.** Забула видиться, що краєвий центр навіть при добрій охоті нічого не вдіє, коли тут на місцях буде інертність і деклямація, замісць пляновоі праці й підтриму „меншого брата". (д. б.)

Василь Сидор.

Із С У З

НОВІ КОМІСАРІ — МОСКВИНИ.

З днем 15. квітня звільнили з уряду заступника нар. комісаря внутрішніх справ „УСРР" З. Б. Канцельсона (лотиш) у зв'язку з загальною чисткою апарату ГПУ. На його місце призначили комісаря державної безпеки Василя Тимофійовича Іванова (москаль), що від 4 років був обласним начальником ГПУ в Донеччині. Іванов „працює" вже від 1920. року в чека-ГПУ в Україні.

Заступником нар. домісаря внутрішньої торговлі „УСРР" іменував ЦВК Г. К. Логіна (теж москаль).

КРАДУТЬ ТАЄМНІ ДОКУМЕНТИ.

Большевицька преса зчинила крик, що в поодиноких советських урядах зникають з канцелярій важні державні документи, навіть таємні. Преса обвинувачує в тому несовісних урядовців, які не зачиняють канцелярійних приміщень ні столів та шаф. В Харкові пропали в канцелярії міської ради схеми електрифікації, подрібні відомості про плянування міста, промисловости, зокрема невиповнені блянкети і печатки. Те саме сталося і в обласному відділі нар. освіти в Сталінім.

НЕ ПЛАТЯТЬ...

„Вісті" з 15. квітня містять письмо співробітниці агро-хемічного бюра в Києві, з якого виходить, що „це бюро вже 2 місяці не видає науковим працівникам заробітної плати". Так виглядає доля умових робітників в СССР.

„ВОРОГИ СОВВЛАДИ" СЕРЕД УЧИТЕЛІВ.

На вчительській нараді дня 8. квітня в наркомосвіті в Києві заявив інспектор Ігнатенко з Чернігівщини, що його провірна комісія викрила на вчительських посадах 22 „контрреволюціонерів", що „протаскували серед учнів і молодших учителів свої гнилі, ворожі ідейки".

КРАДЕНИМ ТОРГУЮТЬ.

Большевики рішили продати на ліцитації в Америці славну бібліотеку Києво-Печерської Лаври.

ПРОВАЛ БЕЗБОЖНИЦЬКОГО ВИХОВАННЯ.

Пресовий доносщик „Вістей" з могилівської округи на Вінниччині пише в числі з 10. 4., що в школах його округи „діються чудеса божі": антирелігійна робота по школах зовсім занепала. Ба що більше в „кількох селах Ямпольського, Черніецького й Копайгородського району сотні дітей пропускали в дні різдва шкільні заняття й ходили до церкви"; а в місті Могилеві „школярі ходили навіть колядувати".

В Черніецькому районі „спостерігається за останній час значне пожвавлення діяльності сектантів, які роблять спроби впливати і на дітей".

ВЖЕ Й ДІМІТРОВ У НЕЛАСЦІ...

Політбюро компартії сконфіскувало останню книжку, одного з „героїв" процесу за підпал Райхстагу, сьогодні видатного діяча Комінтерну — Дімітрова п. з. „Внутрішня ситуація в СССР", видану в 25 тисячах примірників. Приводом конфіскати було те, що Димітров не підчеркнув якслід у своїй книжці загрози опозиції Бухаріна й Рикова, недавно виключених із партії й мабуть ув'язнених. Кажуть, що Димітрову „натякнули", щоб він лишив свою публіцистичну діяльність.

Зголошуйтесь на дописувачів „Голосу"

ЛІТЕРАТУРА І МИСТЕЦТВО

Тристадев'ятнадцять

Нещодавно надрукував був „Новий Час“ статтю др. Е. Ю. Пеленського, який порушив одну з дуже прикрих, а рівночасно й неприємних болячок нашого культурного життя, а саме книжкову продукцію. Однією з найважніших причин цього незвичайно грізного явища вважає він „зріст культу незнання“. На нашу думку подана причина хоч і в засаді слушна, то одначе не відноситься до цілого українського громадянства, а радше — не завиваймо в паперці наших хиб — відноситься до найвищої верстви, до проводу нації, до української інтелігенції І саме тому, що інтелігенція творить в сучасний мент провідну верству — еліту нації, це явище видається нам тим грізніше і ми мусимо над ним докладніше призадуматися. Бо інтелектуальні потреби, інтелектуальний рівень інтелігенції впливає в дуже великій мірі на духове обличчя цілої нації. А книжкова продукція є саме показчиком, є мірилом інтелектуальних потреб.

Значення інтелігенції — не в фаховому змісті того слова, а інтелектуальному — в цілому світі величезне. Це є звичайно мозок нації, що витворює всі рушійні ідеї, які на ближчу чи на дальшу пространь часу витискають своє нестерте п'ятно на душі цілої нації, надають їй таке а не інше обличчя, впливають на ціле політичне, суспільно-громадське та господарське життя, ціхують духовість нації тими саме прикметами, що відрізняють її від інших націй, провадять якщо ті ідеї здорові, до зросту і могутности, якщо нездорові до занепаду. Навіть всі ці ідеї, що на перший погляд, обіймають своєю атракційністю, чи величчю цілий світ, і звичайно називаються тому всесвітніми, навіть ті ідеї, щоб могли впливати на життя, щоб прийнялися мусять бути сприйняті цим мізком, мусять перетопитися в ретортах інтелектуальної еліти. З цього бачимо, яке величезне значення і яку велику при тому відповідальність має інтелігенція всіх націй.

Ще більше значення має інтелігенція в нас. Бо сповнює вона не тільки ролю інтелектуальної еліти, але рівночасно є вона політичним проводом нації. Вона не тільки творить певні ідейні цінности, що впливають на життя цілої нації, але рівночасно переводить їх у практиці. І тому ми мусимо ставити до нашої інтелігенції надзвичайно високі вимоги. Інтелігенція мусить у нашому національному житті відповідати якнайкраще цим саме завданням, що їх вона сповняє. Мусить стояти на якнайвищому інтелектуальному рівні, щоб давати нам такі ідейні цінности, які провадили б цілу українську націю на всіх ділянках її життя до безнастанного розросту і могутности. А рівночасно мусить вщіплювати ті ідейні цінности в національний організм.

І то тимбільше мусить наша інтелігенція як провідна верства здавати собі справу з важности і відповідальности свойого завдання, що ще в недалекому минулому, ця сама інтелігенція, перенявшися ідеєю соціялізму і накинувши цілій нації цю ідею, завела її на манівці. Щоб отже давніші помилки не повторювалися, щоб наш провід не приймав за свої таких ідей, що руйнують націю, мусить цей провід вміти аналізувати різні ідейні течії, що сьогодні розворушують Европу, мусить вміти відділити зерно від полови. А на це треба високого інтелектуального рівня, високого духового напняття.

А тимчасом завважуємо, що наша інтелігенція в великій своїй більшості не здає собі якслід справи із своїх величезних завдань, як творця ідейних цінностей, що зміцнювали б українську національну культуру. Навпаки, вона, як саме показує наша книжкова продукція, ставиться байдуже до цілого культурного життя, не реагує на нього всіми фібрами своєї душі, не цікавиться в достаточній мірі ним, занята своїми буденними справами і.... „проводом“ нації. На це, що воно так а не інакше є — маємо силу-силенну доказів. Одним з них є саме тих 319 книжок, що вийшли в 1933. р. Не можемо нарікати, що маси сьогодні не читають, або читають менше як перед війною. Навпаки, культура мас дуже зросла, а разом з цим зріс і попит на книжку. Про це можуть посвідчити численні популярні видання, що осягають великі наклади, про це можуть посвідчити видавці, що саме на популярних виданнях найбільше заробляють. А тимчасом видання для інтелігенції, саме ті видання, що свідчать про культуру цілої нації, не то що не збільшуються але й зменшуються. Одним з таких доказів є мала скількість українських випозичалень-бібліотек, не то що на провінції, але навіть у самому Львові. Маємо їх у Львові три — досить великі. Коли ж одначе приглянемося, що саме випозичає в тих бібліотеках наша інтелігенція, то побачимо, що в більшості польську перекладну літературу, навіть не дуже то високої вартости, а українська книжка і в українських бібліотеках є упосліджена. Це саме ще в більшій мірі діється по провінції. Одним з таких доказів є те, що українська щоденна преса кличе, бо багато українських інтелігентів привикло читати польських „Кур'єрків“.

Одним з таких доказів є те, що львівська інтелігенція не може в сезоні вдержати постійного українського театру, а об'їздові добрі наші театральні трупи жаліються, що саме інтелігенція не ходить на вистави.

Таких і подібних доказів можна б навести багато більше. Всі вони свідчать про ненормальне і загрозливе явище, а саме що інтелігенція, яка має бути інтелектуальною елітою, не цікавиться в достаточній мірі культурним життям нації, не старається його своєю співучастю піднести на відповідну височину, не прикладає всіх своїх зусиль, щоб українську культуру, як виразник духового життя цілої нації піднести на рівень гідний великої нації. А рівночасно, ставлячися байдуже в своїй більшості до проявів духового життя, не підносячися на чимраз то вищий інтелектуальний рівень, не може та інтелігенція дати тих ідейних цінностей, щоб своєю величчю захопити цілу націю. А тимчасом такі величні ідеї є перед нами, навколо нас. Їх мусить тільки провідна верства заналізувати, перетравити, зробити доступними для широких мас. Але для цього найважнішим завданям інтелігенції в першій мірі позбутися байдужности до своєї власної культури, а опісля підтягнувши себе на вищий інтелектуальний щабель, старатися вносити до національної культури все нові цінности. А тоді напевно не будемо свідками такого явища, що на досить численну скількість української інтелігенції виходить 319 українських книжок в рік.

Мирослав Стиранка.

Сімдесятьліття Ол. Колесси

24. квітня ц. р. минуло 70 літ від народження Олександра Колесси, ректора Українського Вільного Університету в Празі.

Олександер Колесса народився 24. квітня 1867. р. в Сопоті у Скільщині, в священичій родині. Студіював філософію на університетах у Львові, Чернівцях і Відні. В 1900. р. став звичайним професором львівського університету. В українському житті брав дуже живу участь як визначний громадянський діяч, політик й учений.

На еміграції за почином Олександра Колесси повстає Український Вільний Університет, якого ректором є він уже шостий раз.

Окремий Ювілейний Комітет влаштував 25. IV. ц. р. в Празі Святочну Академію для вшанування Ювілята. Також чеський науковий світ вшанував академією ювілей українського ученого.

„На Далекому Сході“

В Цінтао в Китаю, де існує досить численна українська колонія, почав виходити український двотижневик „На далекому Сході“. Видає його „Українська Видавнича Спілка в Цінтао“. Перше число присвячене Шевченкові й 20-літтю української революції.

Українці в Цінтао згуртовані в Т-ві „Просвіта“, що існує вже 12 років. Дня 26. березня ц. р. святкували вони концертом роковини Т. Шевченка.

МАПА ЗЕЛЕНОЇ УКРАЇНИ.

Українська видавнича спілка в Харбіні видала велику мапу Зеленої України, зредаговану І. Світом, з окремими мапками: фізичною, Камчатки, Далекого Сходу й розселення українців в Европі.

І ЙОМУ ПЕРЕПАЛО.

Як повідомляють „Вісті“, відбулося 16. квітня в Києві обговорення нової поеми Семенка п. н. Німеччина, яка є „гострою сатирою на українських націоналістів та німецьких фашистів“. Семенкові з його підлабузницькою „поемою“ тим разом не повезло, бо йому „вказали на ряд істотних хиб, як ідейного, так і художнього характеру“.

На рятунок старинної церкви

Недавно розійшлася вістка, що громадяни Потелича, села в равському повіті, рішили розібрати одну із церков, а саме св. Тройці, а матеріял зужити на... опал в цегольні. Відгомоном цієї вістки є невеличка, але річево обоснована стаття в ч. 3. „Нашої Батьківщини“.

„...Заховалися в Галичині **всього-на-всього дві** (підчеркнення наше) дерев'яні церкви з XVI. століття й обі в селі Потеличі, равського повіту. Само собою, обі церкви це пам'ятки, які задля своєї старости повинні бути окружені дбайливою опікою й пошаною. А що діється? Одну із згаданих церков, а саме церкву св. Тройці з 1593. р. допущено до жалюгідного стану знищення й тепер церковний комітет рішив її розібрати й продати на.... опал. ...Церква св. Тройці в Потеличі спеціяльно важна пам'ятка для історії українського будівництва; — вона **одинока** (підч. наше) датована пам'ятка XVI. ст. (дата вирізана на одвірках дверей). Правда, не заховалася вона в первіснім вигляді, бо в 1777. р. перемінена на костел, була позбавлена бані, яку заступлено звичайним двохсхилим дахом. Всетаки вся долішня партія (зруб) остала без змін. Типовий трьохдільний плян гранчастої пресвитерії, побіч якої є дві бічні прямокутні абсиди, виготовлений на взір візантійського пляну. Двоє гарно різьблених дверей із гарним ковальським окуттям завіс. Нутро церкви — цікаво розмальоване в XVII. ст. (мальовила ці ще й досі не відфотографовані подрібно, що конче треба вчинити). Побіч церкви находиться пречудова готикова дзвіниця, дуже висока, як оборонна башта, незвичайно інтересно збудована. Це мабуть **одинока** дерев'яна дзвіниця з XVI. ст. в Галичині, а може в цілій Україні. Ця дзвіниця ...вимагає лише нового гонтового накриття — але борони Боже — бляшаного“...

Хиба того вистане, щоби переконатися, яку втрату понесла би українська культура, якщо б ту цінну пам'ятку розібрано.

А все вказує на те, що так воно станеться. На розібрання церкви дав вже згоду воєвідський консерватор і — як це не дивно — наш знаний і заслужений дослідник церк. старовини.

Одинокою доцільною розв'язкою тієї справи є відновлення цієї церкви. Теоретично — так. Але практично — це не так легко перевести. Річ в тому, що потеличани рік тому покінчили будову четвертої — мурованої церкви, що їх коштує около 200.000 зл. Так, що тепер село — хоч досить велике, є обтяжене удержанням трьох церков, сплатою невеличкого довгу зв'язаного із будовою нової церкви — та евентуально — досить коштовною консервацією церкви св. Тройці.

І саме той момент спонукав нас забрати голос в тій справі.

Фактом є, що ця церква є дуже цінним пам'ятником старого українського деревляного будівництва. І фактом є, що Потеличани, що стягнулися з останнього на будову нової церкви — ледві чи зможуть церкву св. Тройці відновити і зберегти. Тому та справа перестає бути предметом журби Потеличан, а про неї мусить подумати ввесь український загал.

ГОСПОДАРСТВО

Завдання рільництва в розвитку нації

В час посилення українського господарського життя, слід нам глибше призадуматися над поодинокими ділянками, прослідити їхні дотеперішні засяги та намітити можливості дальшого розвою, а з другої сторони визначити їхню ролю в цілості національного господарства. — Слід би докладно зорієнтуватися, де і в чому властива точка питомої ваги господарського життя, щоб відповідні ділянки трактувати з належною увагою.

В тім місці розглянено рільництво, ділянку, що під сучасну пору є головним господарським чинником. На жаль, приходиться ствердити, що українська суспільність не має відповідного зрозуміння і зацікавлення для цієї ділянки, а навіть серед самих рільників багато таких, що попали в цей стан припадково, або примусово. Ділянка, що в культурних і державних народів є шляхетським званням, в нас трактується по мачошиному.

Значення рільництва треба розглядати в трьох площинах: 1. Духово-творчій, 2. Суспільно політичній, 3. Технічно продукційній.

Земля із своїм життям, як духово творчий момент віддзеркалюється в духовому життю так, що наша література, мистецтво з'ясовують красу української землі й великі моменти її історії. Українська природа відповідає духовости української нації. Докладно розглядати цю справу, виходило б поза рямці газетної статті.

В площині суспільно-політичній, треба підмітити, що селянство, як безпосередний представник рільництва, є тією суспільною клясою, що користується найбільшим національним капіталом, може — з усіх суспільних кляс — витворювати найбільше нових дібр потрібних для споживаття для росту й розросту нації. При своїй життєвій незалежності, малих вимогах, при своєму природньому, твердому і суворому життю, являється ця кляса джерелом сили народу, що успішно спиняє його дегенерацію. Силою своєї життєздатности стає вирішним чинником політичного життя нації. Нарід, що не має свого селянства, політично існувати не може. Тим можна пояснити великі зусилля світового жидівства створити свої колонізаційні терени для рільництва.

В суспільнім уверстуванню ділянок господарського життя, рільництво все є підставою і цементом цілої господарської будівлі.

Професор Швайцарської Політехніки др. Ернест Лявр (Ціріх) приписує велику ролю відповідному степенуванню господарських ділянок в державно творчім апараті. На його думку така гієрархія повинна виглядати так: 1. Рільництво, 2. Гірництво, 3. Промисл, 4. Торговля, 5. Комунікація (дороги, телефон, телеграф, радіо і т. п.), 6. Наука, мистецтво, право, література.

З цего бачимо залежність, що існує між поодинокими ділянками. Якщо не розвинена як-слід одна, попередня ділянка національного життя, то наступна зависне в повітр'і, або буде скривлена. Йде про те, щоб в господарськім державнім апараті була завжди перевага, а радше гармонія ділянок, що продукують нові добра, перевага людей, що в своїх варстатах праці більше продукують, як консумують, а не навпаки. Бо наука, мистецтво, і т. п. не маючи підтриму й опертя в попередніх ділянках будуть животіти, а не розвиватися. Як теж держава, що не продукує нових дібр, а крім самої консумції, може дати одному те, що в другого забере, не може належно сповняти своїх суспільних функцій, без відповідного наладнання підставових ділянок народнього господарства передовсім рільничої продукції. — Розвій нації стоїть в прямім відношенню до розвою рільництва.

Варто б призадуматися, чи в нашім суспільнім життю не проявляються познаки лихого уверствовання важности господарських ділянок.

З технічно-продукційного боку, рільництво мусить стати таким апаратом, що належно використав би природні скарби наших земель, та підніс їхню продукційність на будуче. Засадничим завданням рільництва є замагазинувати як найбільші скількості засобів для закріплення здоровля, побільшення числа і могутности нації. Новітні здобутки механіки, хемії і бактеріології, мусять бути відповідно зазублені в збірниках відвічної енергії землі, води, сонця і підсоння в одну всеобіймаючу машину, що стало працювала б над піднесенням справности нації.

Всі терени краю мусять бути наставлені до витворювання нових дібр після своїх сил і прикмет.

Простори з управною рілею чи лісами — використати має рільництво для продукції ростинної. Розродча сила ростин дістарчає нації засобів для цілей 1. Споживчих, 2. технічних і промислових, 3. фармакологічних, словом засобів для виживлення і поширення її впливів.

Добре зорганізована продукція ростинна є підставою другого величезного ділу з продукції звіринної. Розродча сила звіряг мусить бути кожночасно регульована так, як цього вимагає тогочасна потреба нації. Звіринний світ є фабрикою, що переробляє ростинні менше вартісні продукти на споживчі засоби, як м'ясо, товщі, молоко, яйця і т. д., або засоби технічні, як скіри, шовки, вовна, ріг і т. п., а вкінці достачає технічного інвентару як напр. коней.

Дальше рільництво має використати для своїх хемічних цілей поклади різнородних мінеральних солей, що становлять поважну рубрику в тій ділянці.

Використання просторів занятих водами це велике завдання рільництва. Осушування і надводнювання з однієї сторони, так використовування самої води з другої сторони. В першім випадку йде про збільшення урожайних теренів для продукції ростинної, в другім випадку використання урегульованого стану води для 1. годівлі риби, та водної птиці, 2. для погонової сили моторів.

Оце далеко не повний образ рільництва та його завдань в господарстві нації. Від належного зрозуміння його праці, та цілей серед всіх шарів суспільства, від скількости фахово підготованих і суспільно наставлених людей, залежатиме вислід так важного господарського сектора. Завданням грядучого покоління є виховати шляхетний стан, унезалежнити його у власній хаті і на власній скибі, зв'язати душу народу з його землею „Євшаном зілля“ та випосажити націю в силу і засоби для дальшого побідного походу..

Інж. Григор Мельник.

До основ життя

Ми жали хліб —
ми видумали млин,
ми знали мідь,
ми завжди воювали.
ОЛЬЖИЧ.

Найбільшим скарбом української нації це земля, що безнастанно п'є животворні проміння українського соняшного неба, та вливає їх в кров свойого народу. Мільйонами барв і тонів дзвенить вона в душі кожного українця. На цій землі виростали ті, що орючи свою землю були і є на сторожі Европи перед азійськими ордами. Полилося на ній багато крови і поту, та виросло багато могил. Мов старинний герой — українська нація, скільки разів падала під ударами долі — піднімалася завжди знову і починала своє життя, як тільки діткнулася землі.

Народ, що працює на землі — це підстава нації, в якій усі первні тієї землі і яка є її завершеним образом. Це той непоборимий силач, що йому земля передає свої чудотворні сили, щоб їх зорганізував і побільшив на її славу. Це вічне джерело сил нації.

Земля і хлібороб — це одне. Це те, що мечем і плугом творить своє суворо-тверде життя і свою мудрість. П'ятно безбатченка і сироти значить цього, хто стратив духову лучбу із землею і її жерцями.

Покоління, що наситять душу нації величчю української землі, що її закопали, видобудуть з неї як найбільше засобів на закріплення здоровля і посилення росту нації — зроблять все, що до них належало.

З життя господарських установ

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Загальні Збори „Маслосоюзу“ відбулися 20. квітня ц. р. у Львові.

Із звіту на Зборах і з друкованого „Звіту з діяльности і замкнення рахунків за 1936. р.“ видно, як зростає виробництво цього нашого Краєвого Молочарського Союзу.

І так: у порівнянні із минулим роком доставa масла зросла на 20.6% цебто до 3,389.503 кг. В краю продано масла на 24.43% більше як у 1935. р. (2.270.622 кг.), заграницею на 27.63% більше (616.488 кг.). Кошти виробу 1 кг. масла виносять від 0.47 зл. (Лучина) до 0.63 зл. (Станиславівщина), пересічно 0.57 злотих.

Число доставців молока виносило 69.000 (зріст на 9.000). Білянсова надвижка виносить 10.000 зол. і її зараховано до запасного фонду.

Збори устійнили допускаєму висоту зобов'язань „Маслосоюзу“ на 1.500.000 зл. Поодинокі члени можуть одержати кредит до 10-кратної висоти уділу.

У своїй праці „Маслосоюз“ мусить поборювати багато перепон. Між інш., самоуправа намагається конкурувати з „Маслосоюзом“, даючи несовісним спекулянтам високі кредити.

Зокрема стверджено і піднощено в дискусії дуже тяжке положення українського молочарства на Волині та взагалі невідрадний стан українського хліборобства.

Проте загальний настрій з'їзду і тон промов був бадьорий.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ“.

Загальні Збори „Сільського Господаря“ відбулися у Львові, дня 21. квітня ц. р.

Про працю й розвиток Т-ва говорять такі числа: Членів має „С. Г.“ 107.296 (у 1934. р. було 57.000). Число кружків „С. Г.“ з кінцем 1936. р. виносило 1.683 (у 1935. р. 1.451), Філій 63, їх майно лучно 219.837 зол. Вони влаштували понад 200 довших курсів, а фахову працю в них вело 101 людей. Матеріяльне забезпечення цих людей незадовільне.

Секцій господинь було в діловому році 216 (4 філіяльні) з 7.047 членами. Гуртків Хліборобського Вишколу Молоді було 893 із 9.681 членами. Відбулось 42 курсів Х. В. М., на яких було 1.167 учасників.

Річний білянс замкнено надвижкою 717.72 зол.

В дискусії забирало голос 26 промовців. Промовці вказували на різні безчисленні труднощі і перешкоди, які зустрічає Т-во у своїй праці на місцях. Порушувано теж болючу і пекучу справу колонізації українських земель чужим елементом та вказувано на його наслідки для нашого життя.

Збори приняли проект бюджету на 1937 р. та вибрали до Гол. Ради: І. Шепаровича, пос. З. Пеленського. А. Палія, Дидинського, Ю. Шепаровича, О. Радловського. Заступники: Терпиляк, Л. Бачинський, М. Кузьмин. Контр. Комісія: А. Мудрик, І. Павлик, Г. Еліяшевський. Заступн.: Девосер і М. Кернога.

Після реферату про шовківництво Збори покінчено.

В діловому році позначився значний розвиток Т-ва та посилення і зрізничкування його праці.

Т-во Українських Аґрономів

„Товариство Українських Агрономів“ існує від осені мин. року. Перші Заг. Збори ТУА відбулися 19. IV. ц. р. у Львові.

ТУА начислює 80 членів, 65 агрономів находиться поза Т-вом. Це Т-во організує інженерів-агрономів та всіх тих, що мають агрономічну освіту і щонайменше середнєшкільне образування. ТУА — це станове Т-во, яке дбає про забезпечення своїм членам професійної праці.

Вибрано таку Раду Т-ва: голова В. Вакуловський, заст. гол. М. Хроновят, секр. П. Зелений, фін. реф. Ф. Савчук. Члени: Зубенко, П. Дубрівний, Г. Залізняк, М. Каплистий, М. Девосер, А. Романенко, Р. Голод, О. Дучимінська. Заступники: Г. Еліяшевський, В. Лапчук, А. Кобуз. Контр. Комісія: голова Е. Храпливий, члени: М. Боровський, В. Дмитренко, заступн. Я. Зайшлий.

При Раді створено такі комісії: професійну, видавничу, дисциплінарну і курсово-відпочинкову.

ФІЛЬВАРКИ НА ЛІЦИТАЦІЇ.

В днях від 8. травня до 8. червня ц. р. будуть виставлені Земським Т-вом Кредитовим у Львові на ліцитацію такі фільварки: Підгірці і Стрілків пов. Стрий, власн. Ю. Бруницького; Олексинці пов. Борщів, вл. Ст. Громницького; Підкамінь пов. Броди, вл. Сумінського; Яблінка і Небіщко пов. Березів, вл. Країнського; Шайківці пов. Підгайці, вл. Т. Потоцького; Бишів пов. Підгайці, вл. Гогендорфа; Баличі Підгірні пов. Жидачів, вл. І. Сімона; Туради і Іванівці, пов. Жидачів, вл. Комарніцьких; Угринь, пов. Чортків, вл. Потоцьких; Королівка пов. Рогатин, вл. Парецького; Переволока пов. Бучач, вл. Шавловського; Сушиця Вел., пов. Ст. Самбір, вл. Бакаляржовеї; Пищатинці і Стрілківці пов. Борщів, вл. Чарковського-Голеєвського; Городець на Волині, вл. Радзівілової.

РІЛЬНИЙ СТРАЙК У КРЕХОВИЧАХ.

В ярославському повіті, на фільварку Польської Академії Наук, у Креховичах застрайкували рільні робітники. Вони домагаються підвишки платні. Креховичі знані з минулорічного кривавого страйку.

ПРОВАЛ ЗАСІВУ БУРЯКІВ.

До 20. квітня 1937. року мали всі області УСРР закінчити засів цукрових буряків. Як виходить зі звіту наркомзему, Чернигівщина перевела засіву всього на 9.4%. Типові „успіхи“ колгоспного господарства.

ПОГОЛОСКИ І ЇХ ЗАПЕРЕЧЕННЯ.

Закордонна преса подала недавно вістку начебто в Бориславі та Дрогобичі були криваві робітничі заворушення та що при цьому мало бути 3-ох убитих.

ПАТ ці вістки заперечив. Він подав тільки, що під будинок Фонду Праці в Бориславі зібралося кількасот робітників, які домагалися праці. Звідці пішли вони під маґістрат, де їм президент міста заявив, що незабаром і постепенно працю одержуть.

АРЕШТУВАННЯ В БОРИСЛАВІ.

„Газета Польська“ з 24. квітня ц. р. подає таку вістку:

„Борислав, 23. 4. — За підбурювання безробітних до демонстрації арештовано 27 осіб, яких відставлено до в'язниці у Дрогобичі“.

Молодь в рядах протисовєтських організацій

Новоіменований намісник Сталіна тов. Хатаєвіч виголосив на пленумі центр. комітету комсомолу в Києві дня 1. квітня ц. р. промову, в якій заатакував сильно дотеперішню діяльність комсомолу України. Цю промову передрукували київ. „Вісті“ щойно 14. квітня. Стверджуючи серіозні провали і хиби, тов. Мендель заатакував безпосередно і самого секретаря комсомолу Андреєва за „безтурботність і бюрократизм“ та безпорадність. Цікаво, що Хатаєвіч подає м. ін. що напротязі останніх трьох років вибуло з комсомолу України 420.000 членів. Хатаєвіч картає комсомол за невміння вдержати українську молодь в своїх рядах і каже: „Безперечно, що **частину цієї молоді підбирає до своїх рук ворог**, тому, що в молоді є велике прагнення до політичної і громадської активности, а раз цього прагнення ми не задовольняємо, то якабудь інша **організація, яка стоїть проти нас**, частину цих людей підбирає і отроює своїм ворожим чужо-ідейним впливом“. (підч. наші — ред.) Про відносини в комсомолі подає м. ін. Хатаєвіч, що ЦК організації заєдно перекидає низових провідників з одного міста в друге, побоюючись, що на одному й цьому ж місці вони за недовгий час стають небезпечними“.

З доповіді Андрєєва, керманича комсомолу України, виходить, що в лавах комсомолу викрили цілий ряд „ворогів народу“ (Харків, Донбас, Дніпропетровськ). Хатаєвіч дає до цього наступне пояснення: „Треба думати, що далеко не все ще виявлено, не може бути, щоб ворог, який **таку сітку своїх контрреволюційних організацій розгорнув проти нас**, не може бути, щоб він залишив поза своїм полем зору молодь. Далеко не все ще розкрито“ — б'є на сполох тов. Мендель. — Балачки Хатаєвічів і Андреєвих теж одна з признак того посилення революційних настроїв на СУЗ, які за останній час набрали небувалих досі розмірів.

Не по лінії

Як відомо, від тзв. березневих ухвал компартії розпочали по всій території СССР перевибори партійних комітетів. Ці вибори йдуть на українських землях не по лінії московських керманичів. Тому Центр. Комітет компартії України видав 11. квітня окрему постанову, в якій гостро критикує дотеперішні висліди перевиборів та взиває збільшити партійну чуйність і активність. Вибори, як відомо, відбуваються тайно, тому заклик Москви до партійної чуйности є звернений передовсім для усунення небезпек, які можуть виринути для режиму з тайности виборів. **В цілій низці парт. зборів на** Харківщині (Кішенькевський і Дзержинський райони) партійні організації видалили з зборів представників обкому і райпарткому, які очевидно хотіли впливати на вислід виборів. За це й за факти вихоплення керми виборів з рук оод. парторганізацій картає преса в гострий спосіб оод. парткерманичів.

Із світових подій

РОЗМОВИ МУСОЛІНІ—ШУШНІГ.

Дня 22. квітня відбулася у Венеції давно заповіджена візита-конференція Шушніга з Мусоліні. Відбулася вона в часі сильного натиску Франції (через Чехословаччину) на австрійську заграничну політику і в часі зусильних посягань гітлеризму добути тверді позиції для майбутнього Аншлюсу. І одно і друге для Італії небезпечне. Тепер певна можливість є для Італії найбільш загрозлива, просто тому, що Італія потребує ще нині Німеччини в своїх розгривках з Англією і Францією.

З тих оглядів Мусоліні виміг в австрійського канцлера обіцянку, що австрійські гітлерівці дістануть ширший вплив на внутрішню політику Австрії. По друге — Німеччину намічено втягнути до ширших переговорів держав римських протоколів (Італія, Австрія, Мадярщина) над справами середньої Европи і наддунайської полоси. Бо справи ці — пише італійська преса, — „годі вирішити без чинної співпраці з Німеччиною“.

ПОЛЬСЬКО-РУМУНСЬКІ ВЗАЄМИНИ.

Дня 23. квітня польський мін. загр. справ Бек зложив візиту румунському урядові в Букарешті. Румунські політичні круги підкреслюють при тій нагоді, що головною ціллю польсько-румунського порозуміння є береження цілости теперішніх границь обох держав і їх інтересів на міжнародній арені. Румунія хоче бачити Польщу своїм союзником проти мадярського ревізіонізму. Одначе Польща не хоче йти аж на таку співпрацю з Румунією — тимбільше, що мадярський ревізіонізм є їй на руку, зокрема коли звертається проти Чехословаччини. Це найшло свою відбитку і в словах мін. Бека підчас гостини в Букарешті. Відповідаючи на привітання румунського мін. загр. справ Антонеску — мін. Бек говорив м. ін. таке: „Я є одначе глибоко переконаний, що одночасно поза охороною тих вищих інтересів (Румунії і Польщі) не існує в дусі тієї співпраці, до певної міри егоїстичної, ніякий елемент, що міг би утруднити ширше міжнародне порозуміння“.

Коротко:

*** Більше як місяць тому, після провокаційних комуністичних авантюр в Кліші, премієр Блюм носився був з думкою уступити із свойого становища бо „захитався у вірі в правильність людово-фронтової політичної лінії“. Тепер появилися нові поголоски про недалеке уступлення премієра Блюма. Комуністичні вожаки професійних робітничих союзів зголосили тепер такі домагання, що, як кажуть, їх „не міг би здійснити і сам комуністичний уряд“. Уступить Блюм, чи ні, це неважно. Важне, що „людово-фронтівська“ спілка здорово тріщить.**

*** 28. квітня італійський мін. загр. справ Чіяно відбуде в столиці Альбанії Тірані конференцію з альбанським урядом. Кажуть, що програму тих переговорів узгіднила Італія з Югославією. Як відомо, досі албанська політика Італії була кістю незгоди між нею і Югославією. Отже зліквідовано ще одну причину тертя.**

*** Заки Ягода стане перед судом, неодин большевицький достойник помандрує до тюрми. Сталін переводить дальше послідовну чистку. Востаннє досягла вона совєтських письменників відомих із низькопоклинних славословій... Сталіну. Мин. тижня усунено із літературних організацій письменників: Ауербаха і ще десятьох інших. Процес Ягоди називають „советською передвиборчою ковбасою“. Процес цього ката має привернути Сталінові симпатії і голоси тероризованих ним громадян СССР в недалеких виборах. Годі сподіватися, що це вдасться, бо „громадяни СССР“ знають, що Ягода лютував на приказ Сталіна. Навпаки: не стане Ягоди, Сталін стягне на себе всю ненавість совєтського загалу.**

*** Французький мін. національної оборони Даладіє відбув минулого тижня поїздку до Лондону. Тут перевів він ряд розмов з політичними і військовими англійськими кругами. Ця візита це спроба поляти зимною водою аґресивність німецької й італійської політики.**

*** Коли б можна було вірити совєтським газетам, треба б приняти, що Совєтами правлять самі німецькі і ніппонські шпигуни. Предсідник Ради Народних Комісарів СССР Молотов скидає в „Большевику“ всі невдачі, яких зазнала совєтська господарська політика (внутрішня!) на „шкідництво японо-німецьких троцкістських шпигунів“.**

***25. квітня англійський мін. загр. справ Іден приїхав до Бельгії на двотижневі (!) конференції з бельгійським урядом. Метою цієї конференції має бути наміченння шляхів „господарського замирення світу“. В дійсності Іден приїхав мабуть паралізувати в Бельгії німецькі впливи. Бо якраз день перед тим (24. 4.) Бельгія звільнилася від неприємних Німеччині зобов'язань льокарненського договору. Англійський і французький амбасадори підписали в тому дні документ, що гарантує Бельгії повну невтральність на випадок міжнародного конфлікту.**

*** На самім тільки мадридськім фронті, після даних одного червоного щоденника у Валенсії, є „понад 25.000 охотників, в тому 3000 англійців, решта французи. Що їх на усіх еспанських фронтах є щонайменше зо 3 рази стільки, в це не можна сумніватися, хоч проголошення тієї статистики годі від червоних вимагати. Наші соціялісти-радикали повинні б знати, що в Еспанії є „чужинці“ не тільки по стороні ген. Франко. Бо хіба краще не знають складу червоних військ від самих червоних?!**

*** 23. квітня скінчилася в столиці Фінляндії Гельсінгфорсі конференція міністрів загр. справ скандинавських держав: Швеції, Норвеґії і Фінляндії. Намічувано шляхи співпраці на випадок війни. Місце конференції вказує її дещо протисовєтський характер.**

*** Еспанська повстанська фльота захопила в Гасконській затоці корабель з 22 літаками для еспанських червоних.**

*** Говорять на конференціях про строге невтрування в еспанські справи, а всеж встрявають як тільки можна. Повстанча фльота заблокувала доступ до порту Більбао. Тут повстав дошкульний голод. Деякі англійські підприємці за добрі „людово-фронтові“ гроші рішили доставити до Більбао харчів. І англійські воєнні кораблі дали своїм „торговельним кораблям“ ескорту аж до еспанських територіяльних вод, загрозили арматами повстанчим кораблям і харчі щасливо помандрували до Більбао. Так виглядає на ділі невтрування. Треба сподіватися, що тієї самої тактики вхопляться союзники ген. Франко. Повстає питання: по що ж тоді було стільки морочити собі голову над встановлюванням „строгої контролі“, коли її все одно можна зовсім явно оминути?**

З українського життя

ШЕВЧЕНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ В ПРАЗІ.

В Празі відбулася Академія в честь Шевченка. Академію влаштовано заходами „Української Громади“, „Просвіти“, „Сокола“, Пласту“, Академічного Хору й студентства Закарпаття. Промову виголосив Улас Самчук.

ПОДІЇ НА БІЛІЙ ГОРІ.

Волосна влада вирішила на внесок адміністраційної влади залісити Білу Гору в Підлисю.

Громадська Рада в Підлисю цьому спротивилася. Свій спротив узаснює вона тим, що залісення Білої Гори перешкоджуватиме в улаштовуванні щорічних Шашкевичівських Свят, а далі, що позбавить убогих і малоземельних підлісецьких селян громадського пасовиська. Заходи Громади у Львові і Варшаві, щоб уневажнити постанову про залісення Білої Гори, не увінчалися успіхом.

Коли війт почав скликати робітників до садження дерев, найближчі села відмовились дати людей. Тоді прийшли робітники із дальших сіл. Нараду місцевих громадян над цією справою солтис розігнав. Вночі хтось вибив солтисові вікна. В селі наказано варту із 16-ти людий.

Поліція арештувала 4-ох осіб: Теодора Дзьобу, Івана Литвина, Івана Павлика та Фльоріяна Петрошевського.

До Підлися приїхав делеґат із Староства в Золочеві та поліція із Олеська. Тоді зібралася товпа місцевих селян, яку поліція почала розганяти. При цьому потурбовано кілька осіб.

Тернопільське воєвідство наказало здержати покищо праці над залісенням Білої Гори.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО МЕНШИННІ СПРАВИ В РУМУНІЇ.

Англійський щоденник „Манчестер Ґардіян“ з 3. IV. ц .м. помістив статтю п. н.: Румунія і її „меншинні“ громадяни. Стаття обговорює ті законопроєкти, які обмежують права національних меншин (м. ін. обмеження принимання до вільних звань та ремесла). Щоденник гостро атакує ці закони.

ЗАСУД СВЯЩЕНИКА.

Апеляційний Суд у Львові затвердив присуд окружного суду, що ним засуджено о. Дениса Теліщука, пароха Потока, на 10 місяців в'язниці за невиконування приписів про урядову мову в листуванні з адміністрацією та в метрикальних справах.

ЗАБОРОНА ВИСТАВКИ.

Аматорський Кружок із Заліктя мав відограти в селі Урожі, дрогобицького повіту, п'єсу „Київ наш“. Ця п'єса була вже раз ставлена в цьому селі. Але 18. IV. ц. р., вже в часі продажі білетів, поліція виставку заборонила, покликуючись на телефонічне зарядження староства в Дрогобичі.

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ ТЕАТР

В п'ятницю 16. IV. Робітничий Театр при рухливім Т-ві „Сила“ відіграв в залі Різнородностий „Сербина“ драму на 5 дій І. Тобілевича. Гра артистів-аматорів вповні відповідала вимогам, що їх можна ставити до аматорських театрів. Особливо добре із своїх роль вив'язались Ялина, Сербин, Софрон, Гордієнко. Думалось, що спробі симпатичного Тва, нав'язати ближчий контакт з громадянством, те останнє піде радо назустріч. Нажаль сподіванки завели. Всі передні місця світили майже пусткою і майже не було нікого з наших чільних громадян. Думаємо, що в майбутньому імпрези того Т-ва стрінуться з більшою прихильністю.

АРЕШТУВАННЯ В РАДЕХІВЩИНІ.

У зв'язку з подіями в Грицеволі, де прийшло до сутички з місц. москвофілами, арештовано таких селян: Г. Мазепу, Г. Півоварчука. І. Квасницю, Вл. Мизяка, І. Дубенського, В. Клінорчука, В. Хом'яка і П. Панчука.

В Сушні, цього ж повіту арештовано Зінька Михайла й відставлено до в'язниці в Радехові у зв'язку з постріленням в дні 6. цвітня ц. р. старшого громадянина Івана Співака, який помер у лічниці у Львові.

Дня 22. цвітня радехівська поліція перевела ревізію в Дмитра Кушинського, селянина в Кривому, в крамаря коопер. Василя Демчука, Мирослава Костюка і Василя Кравця в Середільцях і дня 24. цвітня в Богдана Казанівського в Пов. Союзі Копeратив у Радехові. Усіх арештовано. Причина арештувань невідома, хоч кажуть, що це взв'язку з висипанням могили в Кривому і підпалом двох стирт соломи.

„ДОРОГА“.

Під таким наголовком почав з днем 1. травня ц. р. виходити у Львові новий місячник для молоді. Журнал редагований живо і цікаво.

Адреса редакції й адміністрації: Львів, Ґродзіцьких 1. III. п. Ціна примірника 20 грошів.

УСУВАЮТЬ З ТОВАРИСТВ. ЛИНІ.

Жовківське староство наказало Виділові чит. „Просвіти“ в Замочку виключити з членів читальні освітніх діячів серкретаря Степана Гадабу і бібліотекаря Миколу Сороку.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ В ДО-

Долинська поліція перевела численні ревізії й арештування.

Арештовано і відставлено до в'язниці в Стрию Марію Притулякову й Оксану Винниківну (5. IV.), Юліяна Микитина (7. IV.) і Маріяна Жукевича (9. IV.).

Нам пишуть:

ІЗ БЕРЕЖАНЩИНИ

ЦЕНІВ ШЕВЧЕНКОВІ.

Як кожного року, так і цього, наше село Ценів, обходило святочно роковини Т. Шевченка.

Дня 4. цвітня Читальня „Просвіти“ влаштувала концерт в честь нашого Великого Пророка Т. Шевченка. Концерт почався відспіванням „Заповіту“. Вступне слово виголосив секретар чит. „Просвіти“ п. М. Корніцький.

Хлопці й дівчата деклямували такі поезії: „Мені тринадцятий минав“, „Посланіє“, „Бувало в неволі іноді згадаю“, „Тарасова ніч“ і багато інших. На спеціяльну увагу із продукцій хору під орудою п. Д. Корніцького заслуговують такі пісні: „Засяло сонце“, „Ой, там в гаю“, „На що я тебе полюбила“, і т. д. Крім хору виступала й місцева орхестра.

Концерт закінчено відспіванням національного Гимну.

Такі концерти повинно влаштовувати кожне наше село, бо вони підтримують патріотичні настрої й почуття.

М. Б.

ІЗ РОГАТИНЩИНИ

ІЗ ЖИТТЯ ВИСПИ.

Дня 14. III. ц. р. відбувся в нас концерт в честь Тараса Шевченка.

Після відспівання „Заповіту“ виголошено реферат-промову про Шевченка п. н. „Шевченко — Учитель Народу“.

Опісля слідували пісні, які виконав місцевий мішаний хор. Діточий Амат. Гурток відограв сценічну картину „Дядько Тарас“.

Відспіванням національного гимну закінчено це свято, яке лишило незатертий спомин у всіх присутніх. Промову виголосив місцевий о. сотрудник під якого орудою місцевий мішаний хор відспівав пісні Леонтовича, Кошиця, Стеценка та Котка.

Хористи — переважно молодь від 14—27 літ, — мали повне вдоволення й нагороду за свій труд та направду при добрім проводі були карні та послушні аж до жертвенности (своїми кіньми в час великого осінного болота довозили священика, що мешкає 2 км. за селом, на проби). Що неділі майже відбувалися досі відчити та голосні читання преси з відповідними насвітлюваннями біжучих подій. Доріст цього року — як і старша молодь — відбули курс історії України. Діяльний рівнож Амат. Гурток при Чит. „Просвіти“ в Виспі.

Найкращим доказом зрілости молоді є факт, що коли один комунізуючий хотів підірвати повагу місцевого священика (сотрудника) та взагалі української інтелігентської молоді, дістав таку відповідь, що певно вдруге не захочеться йому устроювати подібних „мітінґів“.

Також зорганізовано надзвичайно чинний харитативний Кружок при парохіяльній церкві, який переводить в діло заповіт Шевченка йти з поміччю „найменшому братові“.

Побажати б Виспянській молоді дальших гарних успіхів й піднести високо життя села.

МІСЦЕВИЙ.

ІЗ ЧОРТКІВЩИНИ

ДЕЩО ПРО „КОНЦЕРТ ШЕВЧЕНКА“ В ЧОРТКОВІ.

Хор „Бояна“ в Чорткові уладив дня 18. цвітня ц. р. в залі поль. „Сокола“ т. зв. „Концерт Шевченка“ й на промовця запросив одного з давніх симпатиків комуни. Але тому, що люди знають, що той промовець це непевна людина, ніхто з міщан і часть інтеліґенції не пішли на той концерт. Заля світила пусткою, хор змалів до мінімум, а бюст нашого Генія сумно дивився на порожні ряди крісел, та ще сумніше вслухувався в поодинокі, сухі й порожні точки програми...

Подаю це тому, щоб люди знали як у нас дехто відноситься до комуністів і їхніх симпатиків. І оцим висказую моє здивування, що товариство „Боян“ не могло вже підшукати на такий поважний концерт іншого промовця, щоб потім заля не світила пусткою, а люди не шемрали.

А. К.

ІЗ ЗБАРАЖЧИНИ

З ТЕАТР. ЖИТТЯ С. ТОКІВ.

Дня 14. березня ц. р. відограв Драм. Гурток ім. М. Старицького в Токах п'єсу Ю. Г.-Горського п. н. „Отаман Хмара“. Вистава відбулася в залі кооп. дому в Токах, повіт Збараж.

Вдоволяюча гра акторів зробила на присутніх помітне враження. Це гаразд оцінила багато чисельна публіка, що виповнила залю по береги.

Існують, правда, деякі недотягнення, але це оправдане, з уваги на короткий час підготови й різні історійки з ролями деяких „акторів“. Головною причиною недотягнень була заборона в надграничному селі виходити з дому вже під вечір. Ця заборона причинилася у великій мірі до гіршої підготови цієї вистави, тому, що в день не кожний актор міг віддатися всеціло театр. праці, маючи крім неї свої необхідні зайняття.

В п'єсі „Отаман Хмара“ виступає більше осіб. Недостачу просторої сцени (як також і театр. залі) відчулося підчас представлення дуже діймаючо! Це й одна з основних недостач в розвою сільського театру. Належить, одначе, сподіватися, що комітет „Будови Українського Дому“ в Токах присв'ятить більше труду й уваги цій так важній і необхідній потребі, не тільки „Драм. Гуртка“, але й культ.-освіт. і суспільного життя с. Токів.

В п'єсі „Отаман Хмара“ вміло схоплені картини із жахливої дійсности в С. У. З. пересуваються фільмовою стяжкою, ярко характеризуючи ґероїзм підсовєтських українців, що безупинно зводять бій із московсько-жидівською наволоччю. Тема цієї п'єси — дуже актуальна!

ІКОС.

ІЗ РАДЕХІВЩИНИ

БАНДИТИ В РАДЕХІВЩИНІ.

З початком березня ц. р. п'ятьох узброєних в кріси бандитів напали в ночі на кооп. „Злука“ в Павлові пов. Радехів. Зачіпили линву до вікна, щоб вирвати ціле вікно із стіни. На щастя надійшов двірський сторож і двічі стрілив до бандитів. Бандити почали відстрілюватися, на стріли збіглися селяни і відперли бандитів.

Не довгий час проминув — бо ось 19. березня в год. 12-ій в ночі таких же п'ятьох типів, як попередні, узброєних в кріси, напали на кооп. „Єдність“ в Нивицях пов. Радехів. Бандити старалися влізти вікном до крамниці, але що вікно було добре закратоване, не могли нічого вдіяти. В той час надійшов місцевий парубок Василь Куць й засвітив ліхтаркою. Один з бандитів прискочив до нього і загрозив смертю, якщоб він закликав помочі, вимагаючи, щоб він викликав крамаря кооперативи Дмитра Порубочого, що спав у домівці читальні „Просвіти“, пильнуючи кооперативи. Коли на це нізащо в світі не хотів згодотися В. Куць, бандити вибили вікно і почали влізати з крісами в руках, до середини. Крамар почув метушню, засвітив лямпу і сміливо вхопив за дуло кріса, щоб вирвати його з рук напасника. Кілька хвилин змагалися з собою. Бандит стрілив двічі, але крамар всетаки не пускав кріса з рук. Пустив щойно тоді, коли другий бандит змірився до нього. Після хибленого стрілу — крамар вхопив світючу лямпу і кинув в голову напасника, а сам почав кликати помочі. На крик збіглися сусіди й напасники мусіли тікати. В. Куця знайдено зв'язаного під плотом.

Таке ще нераз може трапитися і в нас і деінде. Тому треба бути завжди напоготові, щоб кожночасно відпирати напасників, які простягатимуть свої руки по наше добро. Кооператори! пильнуйте кооперативного добра!...

МІСЦЕВИЙ.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ.

Вп. Поливка Ст. Куль. Часопис вертається з допискою: „адресат не пшиймує“.

Хв. Чит. „Просвіта“, Зелів п. Дорожів. Часопис вертається, просимо подати докладно ост. пошту.

Вп. Химич Дм., Нагач. Передпл. заплачено до 21. V., а часопис вертається з допискою: „адресат не пшиймує“.

Вп. Штанґлявер К. Сл. Просимо подати повну адресу Шадея.

Вп. Гадада Василь, Жов. Посилаємо часопис усім тим, що Ви їх подали. Коли хто з них не одержує, хай реклямує.

Вп. Башук П. Сок. Після переданого Вам списку стан майже не змінився. — Передплата заплачена до 21. IV.

Вп. Хімійчуківна Стефа, Кам. стр. 30 пр. 10 ч. просимо реклямувати через пошту.

Вп. Тимків Ів. Стр. Ваша залеглість ще 5.48 зл.

Вп. Сабаль Ів. Пер. Ваша залеглість у нас ще 3.93 зл.

Вп. Сілецький Ант. Самб. Передплата заплачена до половини травня.

Вп. Білас Вол. Труск. Листівку від Вас одержали. Всім посилаємо. Від п. Рибака Ст. Унятичі п. Дрогобич, часопис вертається з допискою „адресат незнани“. Йому тимчасом здержуємо висилку.

Буду об'їзджати в'язниці цього року в часі Великодніх Свят у такому порядку: 1. 2. і 3. V. св. Хрест, 4. V. Ченстохова, 5. і 6. V. Люблінец Шлеський, 7. V. Катовиці, 8. і 9. V. Цешин, 10. і 11. V. Вісьніч, 12. і 13. V. Ясло, 14. 15. і 16. V. Тарнів, 17. і 18. V. Равіч, 19. і 20. V. Вронки, 21. і 22. V. Короново, 23. і 24. V. Фордон, 25. і 30. V. Ґрудзьондз, 28. V. Плоцк, 29. і 30. V. Сєрадз, 31. V. і 1. VI. Варшава-Мокотів, 2. і 3. VI. Ломжа, 4. і 5. VI. Сєдльце, 7. і 8. VI. Володимир Волинський.

Поданих дат буду держатися точно, хіба, що цей плян змінило б міністерство Справедливости.

Українцям-заточенцям даних околиць радо буду нести всякі послуги релігійні в означених днях, якщо порозуміються зо мною перед тим або через висилку листа на адресу даної в'язниці з зазначенням, що лист призначений для мене, або прошу слати листи на мою адресу: Львів, вул. Петра Скарги 2а. Мон. ОО. Студитів.

Всіх своїх Парохіян дуже прошу робити — де це є тільки можливе — проби хору, так щоб Богослуження випали якнайторжественніше.

О. Д-р ОСИП КЛАДОЧНИЙ.

КОМУНІКАТ.

Головна Рада Українського Протиалькогольного й Протинікотинного Т-ва „Відродження“ просить всі свої Філії, Кружки й поодиноких збірщиків, як теж Філії і Читальні „Просвіти“ та Кружки „Р.Ш.“ і „С. У.“, що займалися переводженням збірки на місцях на цілі Т-ва „Відродження“, щоб як найскоріше звернули всі збіркові лісти так виповнені як і чисті, як теж зібрані гроші на адресу Т-ва: Львів, Чарнецького 26, тому, що Т-во мусить негайно виготовити звіт з перебігу збірки — до даних воєвідств.

СВЯТОЧНІ БАЖАННЯ.

Головна Рада Українського Протиалькогольного й Протинікотинного Т-ва „Відродження“ бажає Всім своїм членам, співробітникам і прихильникам Веселих Свят.

Головна Рада Українського Протиалькогольного й Протинікотинного Т-ва „Відродження“.

З нагоди Свят пересилаю сердечні побажання тов. Павлові Климові, тов. Ярославові і Тадеєві Біласам

Ляшкевич Володимир.

КОМУНІКАТ.

Повідомляємо всіх П. Т.- Абсольвентів (ок) Торговельної Школи Т-ва »Рідна Школа« (давніше »Просвіта«), що II-ий Товариський З'їзд відбудеться у Львові в днях 16. і 17. травня 1937. р. в залі Музичного Інституту ім. М. Лисенка, вулиця Шашкевича ч. 5.

На програму З'їзду зложаться: реферати, привіти, резолюції, Установчі Загальні Збори Т-ва та кооперативи і Товариський чайний вечір з танками. Точна програма З'їзду подана в запрошеннях.

Товаришки — Товариші не повідомлені листовно про З'їзд через недостачу адрес зволять подати місце замешкання для висилки поіменних запрошень.

За інформаціями звертатися на адресу Т-ва: Львів, Чарнецького 26. м. 4.

За Орґанізаційний Комітет

Іван Мацєйовський Ірина Бальбірер

Михайло Юськів.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ:

Ю. Ш. — Ястр. — У вірші гарна думка, протеж до друку він не надається.

А. Ков. — Ваші замітки зприводу »виступів« »ФНЄ« використаємо. Вірша друкувати не будемо.

Ів. Сеньч. — Присиланого нам нарису не можемо друкувати з оглядів цензурних.

Із цим числом розсилаємо розрахункові перекази „Голосу“.

Усіх Вп. Передплатників просимо вплачувати передплату на дальші місяці і Вп. Кольпортерів вирівнювати належности за розпродані примірники.

Не забувайте за „Голос“! Це Ваш часопис і для вдержання й розбудови його причиняєтеся в першій мірі Ви, виконуючи свої зобов'язання супроти нього і поширюючи його в своїх середовищах!

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колегія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—18. Адміністрації від 8—15.
Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові. Чарнецького 26.